

LIETUVOS RESPUBLIKOS POZICIJOS DĖL KLAUSIMŲ, SVARSTOMŲ 2018 M. GRUODŽIO 11 D. EUROPOS SĄJUNGOS BENDRŲJŲ REIKALŲ TARYBOS IR 2018 M. GRUODŽIO 13–14 D. EUROPOS VADOVŲ TARYBOS POSĖDŽIUOSE

2018 m. gruodžio 11 d. ES Bendrųjų reikalų tarybos (BRT) posėdis

Bendrųjų reikalų taryboje vyks derybos dėl 2021–2027 m. daugiametės finansinės programos, bus tvirtinama 3 būsimų pirmininkaujančių Tarybai valstybių – Rumunijos, Suomijos ir Kroatijos – 18 mėnesių programa, Taryboje vyks pasirengimas 2018 m. gruodžio 13–14 d. Europos Vadovų Tarybai - bus aptariamas EVT išvadų projektas, apžvelgiama pasiekta pažanga įgyvendinant ankstesnius EVT sprendimus. Kartu su EVT, gruodžio 14 d. vyks Euro zonos viršūnių susitikimas, kuriame bus apžvelgiama dabartinė padėtis dėl Ekonominės ir pinigų sąjungos gilinimo: būsimi veiksmai dėl Bankų Sąjungos užbaigimo, Europos stabilumo mechanizmo reformos bei Euro zonos biudžeto svarstymo. Tarybos posėdyje Komisija pristatys kasmetinę augimo apžvalgą 2019 m. Europos semestro kontekste. Taip pat Taryboje bus organizuojami klausymai dėl teisinės sistemos reformos Lenkijoje, be to, ministrai tęs diskusijas dėl Sąjungos vertybių situacijos Vengrijoje. Tarybai pirmininkaujanti Austrija pristatys informaciją dėl 2018 m. lapkričio 15–16 d. vykusios subsidarumo konferencijos rezultatų.

2021–2027 m. Daugiametė finansinė programa

Gruodžio 11 d. BRT posėdžiui Pirm. AT pateiks pažangos ataskaitą dėl DFP derybų, prie kurios taip pat bus pridėtas atnaujintas derybų paketas. Dokumentas apims šiuos derybinius elementus: visos ES biudžeto išlaidų kategorijos, dėl ES biudžeto apsaugos, esant visuotinių teisinės valstybės principo taikymo valstybėse narėse trūkumų klausimo, dėl ES nuosavų išteklių dalies. Nuo rugsėjo mėn. pagrindinis dėmesys buvo skiriamas galimų derybinio paketo elementų identifikavimui visose biudžeto eilutėse, įskaitant ir horizontalius klausimus. Lapkričio 12 d. vyko pirmoji politinė ministrų diskusija dėl derybų paketo. „Pilna“ derybų paketo redakcija svarstoma gruodžio 5 d. COREPER posėdyje, gruodžio 11 d. – BRT. Pirmasis vadovų apsikeitimas nuomonėmis dėl naujos ES DFP 2021–2027 m. vyks gruodžio 13–14 d. Europos Vadovų Taryboje.

Lietuvos pozicija:

Lietuva toliau laikosi pozicijos, kad turi būti užtikrintas balansas tarp tradicinių politikų (Sanglaudos, BŽŪP) ir naujų prioritetų (migracija, saugumas). Pabrėžiame pakankamo finansavimo būtinybę ES strateginėms politikoms – Sanglaudos politikai ir Bendrai žemės ūkio politikai. Lietuva ir toliau laikosi pozicijos dėl visiško TI konvergencijos proceso užbaigimo bei palaipsniško paramos lėšų kaimo plėtrai mažinimo. Taip pat Lietuvai svarbūs vienodų sąlygų ir platesnio dalyvavimo „Europos Horizontas“ programoje aspektai. Svarbu išlaikyti nuostatą dėl Sanglaudos fondo lėšų pervedimo į CEF ir ES bendrojo finansavimo dalies padidinimo dideliems infrastruktūros projektams, finansuojamiems iš Sanglaudos fondo. Dėl Ignalinos AE – pabrėžiame šio projekto specifiškumą, būtinybę užtikrinti pakankamą ir nenutrūkstamą finansavimą, bei būtinybę išlaikyti dabartinę bendrojo finansavimo praktiką.

Tarybos 18 mėnesių programa (2019 m. sausio 1 d. – 2020 m. birželio 30 d.)

BRT aptars ir patvirtins 2019 m. sausio 1 d. – 2020 m. birželio 30 d. Rumunijos, Suomijos ir Kroatijos pirmininkavimo ES Tarybai programą.

Lietuvos pozicija bus derinama darbo tvarka, gavus pirmininkavimo ES Tarybai programą.

Pasirengimas 2018 m. gruodžio 13–14 d. Europos Vadovų Tarybos susitikimui

2018 m. gruodžio 13-14 d. Europos Vadovų Taryboje numatytos diskusijos daugiametės finansinės programos, bendros rinkos, migracijos, dezinformacijos, piliečių dialogo, kovos su rasizmu ir ksenofobija klausimais. Daugiametės finansinės programos klausimu planuojama diskusija apie darbo tęstinumą keičiantis Tarybai pirmininkaujančiai šaliai, siekiant susitarimo 2019 m. rudens laikotarpyje. Ketinant užbaigti vieningos rinkos kūrimą, vadovai aptars šio klausimo svarbą ES ateities vaidmeniui pasaulyje, taip pat galimybes pritaikyti vieningosios rinkos veikimo principus prie besikeičiančios skaitmeninės rinkos. Migracijos klausimu bus sugrįžta prie visaapimančio požiūrio svarstymo. Europos Komisija pristatys parengtą veiksmų planą dezinformacijos klausimu siekiant užtikrinti EP rinkimų skaidrumą bei atitinkamą atsaką į potencialias grėsmes. Ketinama pasveikinti 2018 m. gruodžio 6 d. Tarybos deklaraciją dėl kovos su antisemitizmu. Surengtų piliečių dialogo kontekste bus pristatyti jų rezultatai bei tolimesni galimi veiksmai. Planuojamas pasirengimas 2019 m. vasario 24–25 d. susitikimui su Arabų Šalių Lyga. Taip pat, galima vadovų diskusija dėl kitų išorės santykių klausimų.

Lietuvos pozicija: iš esmės pritariame planuojamoms 2018 m. gruodžio 13–14 d. EVT diskusinėms temoms, tačiau pabrėžiame poreikį išorės santykių kontekste aptarti RF agresiją prieš Ukrainą Azovo jūroje.

Daugiameitė finansinė programa: Siekiame sparčių derybų, tačiau svarbiausias tikslas – pasiekti kokybišką jų rezultatą. Turime vesti darybas atsižvelgiant į naujus iššūkius ES, kaip gynyba, sienų apsauga, migracija, bei skatinamas švietimas, tyrimai ir inovacijos, bei tęsiant pridėtinę vertę turinčias tradicines ES politikas. Lietuvai itin svarbu, kad būtų užtikrintas pakankamas finansavimas Sanglaudai, BŽŪP bei strateginiams infrastruktūros projektams, pakankama ir nenutrūkstama ES parama Ignalinos AE uždarymui.

Bendra rinka: Turime būti ambicingi ir siekti užbaigti kaip įmanoma daugiau bendrosios rinkos ir skaitmeninės rinkos teisės aktų pasiūlymų. Lietuva, kartu su dar 15 valstybių narių lapkričio 23 d. pateikė bendrą indėlį EVT išvadoms, kuriame išskyrė svarbiausius aspektus, kuriuos turėtų apimti EVT išvados. Tačiau išvadų projekte neatspindėtos kai kurios nuostatos, pvz. dėl Europos Komisijos atliktos bendrosios rinkos analizės ir būtinybės tęsti pradėtą darbą. Pagal aplinkybes, manome, kad būtų tikslinga palaikyti kitas VN, keliančias klausimus dėl neatsižvelgimo į pateiktą indėlį.

Migracija: Remiame visaapimančio požiūrio taikymą. Siekiant tvarių ir ilgalaikių sprendimų migracijos srityje turime ir toliau vadovautis esminiais ES prioritetais, tokiais kaip išorės sienų apsauga, kova su migrantų gabentojų tinklais, bendradarbiavimo su trečiosiomis šalimis stiprinimu.

Dezinformacija: Šis klausimas yra itin svarbus ne tik Lietuvai, bet ir visai ES. Turime siekti užtikrinti EP rinkimų skaidrumą. Palaikome 2018 m. spalio 18 d. EVT raginimą apsaugoti ES demokratines sistemas ir kovoti su dezinformacija, visapusiškai gerbiant pagrindines teises. Laukiame 2018 m. gruodžio mėn. veiksmų plano šia tema.

Arabų Šalių Lygos susitikimas: Palankiai vertiname planuojamą 2019 m. vasario 24–25 d. Arabų Šalių Lygos susitikimą.

Rasizmas ir ksenofobija: Remiame ketinimą pasveikinti 2018 m. gruodžio 6 d. Tarybos deklaraciją dėl kovos su antisemitizmu.

Piliečių dialogas: Dėl piliečių dialogo, regime šio proceso, į kurį įsitraukė daugelis ES valstybių narių, prasmę. Nacionalinės ataskaitos yra išsamios, ir aiškiai nurodančios į ką turėtume kreipti dėmesį ateityje.

Prireikęs galutinė Lietuvos pozicija bus derinama darbo tvarka, gavus EVT išvadų projektą.

EVT sprendimų įgyvendinimas

Siekiant gerinti EVT išvadų įgyvendinimą, neformaliame 2016 m. balandžio 11-12 d. BRT susitikime valstybės narės (VN) sutarė, kad po kiekvienos EVT bus parengta detali priimtų sprendimų apžvalga, nurodant, kas atsakingas už konkrečių sprendimų įgyvendinimą, kokie veiksmai ir iki kada turi būti atlikti siekiant įvykdyti pavestas užduotis, o BRT reguliariai aptars pažangą. Atsižvelgiant į

tai, šiame BRT posėdyje bus aptarta pasiekta pažanga įgyvendinant EVT sprendimus (dokumentas dar negautas).

Lietuvos pozicija bus derinama darbo tvarka, gavus EVT sprendimų įgyvendinimo dokumentą.

Pasirengimas 2018 m. gruodžio 14 d. Euro zonos viršūnių susitikimui

2018 m. gruodžio 14 d. įvyks Euro zonos viršūnių susitikimas išplėstiniu (ES-27) formatu, bus kuriame bus apžvelgtas progresas dėl Bankų sąjungos sukūrimo: reformos dėl Europos stabilumo mechanizmo (ESM), susitarimo dėl Europos indėlių draudimo sistemos rizikos mažinimo ir rizikos pasidalijimo priemonių.

2018 m. birželio 29 d. Euro zonos susitikimo metu sutarta, kad galutinės finansinio stabilumo užtikrinimo priemonės funkciją atliks Europos stabilumo mechanizmas (ESM), tačiau vis dar būtinos tolesnės diskusijos dėl lėšų panaudojimo sąlygų (susitarti, ar galutinės finansinio stabilumo užtikrinimo priemonės dydis bus susietas su Bendro persitvarkymo fondo tiksliniu dydžiu ar reikia daugiau apribojimų ir saugiklių) ir sprendimų priėmimo modalumų (susitarti, ar sprendimus dėl išmokų iš finansinio stabilumo užtikrinimo priemonės priimti vienbalsiai ar sprendimų priėmimo teisę deleguoti ESM vykdančiajam direktoriui). Taip pat valstybės narės sutaria, kad ESM prevenciniais instrumentais turėtų pasinaudoti tik šalys su tvariais ekonomikos pagrindais, tačiau vis dar diskutuojama dėl konkrečių tinkamumo kriterijų. Siekiant užbaigti Bankų sąjungą, bus siekiama pradėti politinio lygmens diskusijas Europos indėlių draudimo sistemos įsteigimo įvertinus pasiektą pakankamą progresą įgyvendinant rizikos mažinimo priemones.

Spartinant **Bankų sąjungos užbaigimą**, 2018 m. gruodžio 4 d. ECOFIN posėdyje bus siekiama patvirtinti rezultatus dėl šių veiksmų: bendro sutarimo dėl NPL (*Neveiksnių paskolų lygis*) paketo (bankų riziką mažinanti priemonė), taip pat dėl teisinių pasiūlymų nemokumo srityje; pasiekti susitarimą su Europos Parlamentu dėl Bankų rizikos mažinimo priemonių paketo; pasiekti progresą MREL (*angl. Minimum Requirement for own funds and Eligible Liabilities*) įgyvendinime (bankų riziką mažinanti priemonė); pasiekti sutarimą dėl bendradarbiavimo tobulinimo pinigų plovimo prevencijos srityje (riziką mažinanti priemonė); susitarti dėl rizikos mažinimo progreso matavimo rodiklių; pasiekti susitarimą dėl EDIS gairių ir standartų (ir rizikos mažinimo, ir rizikos pasidalijimo srityse).

Lietuvos pozicija:

- ESM instrumentai turėtų būti ne tik patrauklūs, bet ir turi turėti labai aiškius tinkamumo kriterijus.
- Prevenciniais instrumentais turėtų galėti pasinaudoti tik VN su tvarių ekonominiu pagrindu. Esant dideliems ekonominiams sukrėtimams VN galėtų prašyti finansinės paramos ne pagal prevencinius instrumentus, o pagal ESM ekonominio koregavimo programą.
- Palaikome stipresnę ESM vaidmenį finansinės paramos programose, atsižvelgiant į Sutartyje nustatytus apribojimus ir paskirtį.
- Pritariame, kad ESM, kaip institucija, atsakinga už finansinės paramos teikimą, turėtų daugiau galių, vertinant finansinio stabilumo riziką, atliekant skolų tvarumo analizę ir vertinant finansinius poreikius.
- Manome, kad turėtų būti nustatyta aiški skolos tvarumo analizės metodologija.
- Pasisakome už Bankų sąjungos užbaigimą ir visišką visų trijų jos pakopų įgyvendinimą ilgesnėje perspektyvoje. Siekiant kompromiso galėtume sutikti su laipsnišku požiūriu, pradedant nuo pagalbos likvidumui teikimo.
- Esame pasirengę tolimesnėms konstruktyvioms diskusijoms. Tačiau laikomės nuomonės, kad EDIS neturėtų būti pernelyg sudėtinga ir pernelyg brangiai kainuojanti sistema.
- Tvirtai palaikome, kad naujai kuriama Europos indėlių draudimo sistema turėtų sustiprinti indėlininkų pasitikėjimą, o ne jį silpninti. Todėl palaikome pirminį Komisijos pasiūlymą, kad į

EDIS turėtų patekti visos kredito įstaigos, priklausančios nacionalinėms indėlių garantijų sistemoms.

2019 m. Europos semestras. Metinė augimo apžvalga

Europos Komisija pristatys lapkričio 21 d. paskelbtą Metinę augimo apžvalgą (MAA), kurioje EK pristatė savo požiūrį į kitų metų ES ekonominius ir socialinius prioritetus, kuriems ES ir VN turėtų skirti daugiausia dėmesio 2019 m. Kartu su MAA taip pristatyta įspėjimo mechanizmo ataskaita, rekomendacija dėl euro zonos ekonominės politikos, bendros užimtumo ataskaitos projektas bei nuomonės dėl euro zonos biudžeto planų projektų.

Lietuvos pozicija: Pritariame EK pristatytai MAA bei joje išdėstytiems kitų metų ES ekonominiams ir socialiniams prioritetams.

Teisinė valstybė Lenkijoje / ES sutarties 7 straipsnio 1 dalis. Pagrįstas pasiūlymas

Taryboje numatoma tęsti klausymus pagal Komisijos pasiūlymą priimti sprendimą pagal ES Sutarties 7 (1) straipsnį dėl rimtos grėsmės, kad Lenkija gali šurkščiai pažeisti teisės viršenybės principą. Klausymai (*hearing*) – būtinasis 7 (1) str. procedūros etapas: prieš priimdama sprendimą, kad iškilo pavojus, jog valstybė narė gali šurkščiai pažeisti 2 str. nurodytas vertybes, Taryba *išklauso* tą valstybę narę ir gali teikti jai rekomendacijas. Klausimų metu svarstoma valstybė narė tiesiogiai atsako į kitų valstybių narių klausimus. Pirmieji klausymai vyko birželio 26 d. BRT, antrieji – rugsėjo 17 d. BRT. Tolesnių klausymų modalumai, kurie išplatinti lapkričio 27 d., tokie patys, kaip ir buvusių klausymų metu. Klausimų srityse naujų elementų nenumatoma.

Lietuvos pozicija: Išliekame suinteresuoti konstruktyviu Komisijos ir Lenkijos dialogu. Manome, kad dar neišsemtos visos dialogo galimybės ir ginčo sprendimas konsensusu vis dar yra įmanomas. Tikimės, kad tolesnėmis abiejų pusių pastangomis pavyks išvengti ES skaldančio balsavimo Taryboje.

Sąjungos vertybės Vengrijoje / ES sutarties 7 straipsnio 1 dalis. Pagrįstas pasiūlymas

Taryboje ministrai apsisprendė nuomonėmis dėl ES vertybių padėties Vengrijoje ir tolesnio proceso pagal ES sutarties 7 str. 1 dalį. Rugsėjo 12 d. EP priėmė rezoliuciją dėl padėties Vengrijoje pagal ES sutarties 7 str. 1 d. Rezoliucijoje perspėjama, kad Vengrijos veiksmai kelia „sistemine grėsmę“ bloko pamatinėms demokratinėms vertybėms. Reiškiamas susirūpinimas dėl Vengrijos teismų nepriklausomybės, korupcijos, raiškos laisvės, akademinės laisvės, religinės laisvės ir mažumų bei pabėgėlių teisių. Rezoliucijoje kreipiamasi į Tarybą raginant įvertinus padėtį šalyje parengti Vengrijai atitinkamas rekomendacijas pagal ESS 7(1) str. Prieš balsavimą Vengrija išplatino poziciją dėl balsavimo taisyklių EP – siekė susilaikysiančiųjų įskaiciavimo, skaičiuojant reikalingą 2/3 balsavusiųjų daugumą. Balsavime susilaikiusių balsai nebuvo įskaiciuoti, konstatuota reikalinga 2/3 kvalifikuota dauguma. Dėl to rugsėjo 17 d. Vengrijos vyriausybė kreipėsi į ES Teisingumo Teismą, kvestionuodama priimtą EP rezoliucijos teisėtumą. Dėl tolesnio proceso pagal ESS 7 str. 1 d. organizavimo sprendžia Taryba. Ji gali svarstyti ir spręsti dėl Vengrijos klausimų organizavimo, nelaukiant Teismo sprendimo, tačiau Teismui pripažinus EP priimtą sprendimą neteisėtu, bet kokie Tarybos veiksmai neturėtų teisinio pagrindo. Laukiame Pirm. šalies sprendimo dėl tolesnių procedūrų. Komisija ir Vengrija savo pareiškimus dėl situacijos pateikė, dabar Tarybai pirmininkaujanti šalis turi priimti sprendimą dėl tolesnių procedūrų.

Lietuvos pozicija: sekame situaciją Vengrijoje ir jos dialogą su ES institucijomis. Tikimės, kad pavyks rasti abiem pusėms priimtinus sprendimus, kurie užtikrintų Sąjungos vertybių vertybių principų įgyvendinimą.

2018 m. lapkričio 15–16 d. vykusios konferencijos subsidiarumo klausimais rezultatai

Tarybai pirmininkaujanti Austrija pristatys informaciją dėl š. m. lapkričio 15–16 d. įvykusios subsidiarumo konferencijos, kurioje vyko diskusijos dėl Komisijos pristatyto Subsidiarumo paketo. Šis paketas – “Subsidiarumo, proporcingumo ir „veikimo mažiau, bet efektyviau“ darbo grupės veiklos rezultatas. Paketą sudaro Komisijos komunikatas ir du priedai. Komunikate pažymima, jog reikia naujų darbo subsidiarumo ir proporcingumo srityje metodų, kad vietos bei regionų valdžios institucijos ir nacionaliniai parlamentai galėtų veiksmingiau prisidėti prie ES politikos formavimo ir naujų teisės aktų rengimo. Po konferencijos ES valstybės narės pradėjo diskutuoti subsidiarumo paketo rekomendacijas nacionaliniu lygiu parlamentuose. Savo ruožtu, pirmininkaujanti valstybė nuspręs dėl tolesnės Paketo svarstymo eigos. Diskusijos dėl tolesnių veiksmų, susijusių su subsidiarumo paketo įgyvendinimu, bus svarstomos Geresnio reglamentavimo darbo grupėje Rumunijos pirmininkavimo tarybai metu, taip pat 2019 m. kovą Rumunijoje, Sibiu mieste vyksiančiame Europos miestų ir regionų aukščiausiojo lygio susitikime.

Lietuvos pozicija: Sveikiname “Subsidiarumo, proporcingumo ir „veikimo mažiau, bet efektyviau“ darbo grupės veiklos rezultatus, pateiktas naudingas išvalgas, rekomendacijas bei Komisijos iniciatyva parengtą Subsidiarumo paketą. Lauksime tolesnių diskusijų minėto paketo pagrindu.

Albinas Zananavičius
Viceministras
2018-12-04